

Grzegorz Dziewulski

Wprowadzenie

Biblioteka Teologii Fundamentalnej 2, 5-7

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WPROWADZENIE

Religijność i duchowość Polaków pozostają pod trwałym wpływem przesłania i moralności ewangelicznej, zaś Kościół katolicki nadal odgrywa znaczącą rolę w kształtowaniu kultury. Jednak coraz większa obecność i kontakty z przedstawicielami innych religii wraz z potrzebą pogłębienia wiedzy o tożsamości i oryginalności chrześcijaństwa, jego odniesień do innych religii i ich teologiczne uzasadnienie domagają się kompetentnych i wiarygodnych wyjaśnień i rozstrzygnięć. Te zaś w istotnej mierze należą do zadań teologów fundamentalnych w ramach traktatu *De religione (Demonstratio religiosa)*, pozostającego w wielu zagadnieniach zbieżnym z teologią religii.

Niniejszy tomik, drugi z serii *Biblioteki Teologii Fundamentalnej*, jest zbiorem tekstów poświęconych problematyce teologii religii. Stanowi on zwieńczenie dorocznego zjazdu Stowarzyszenia Teologów Fundamentalnych w Polsce, który tym razem odbył się w Wyższym Seminarium Duchownym w Łodzi w dniach 21-22 września 2006 r. i zgromadził 71 osób.

Podstawową część tomiku stanowi zbiór wygłoszonych referatów wraz z zainicjonowaną przez nie dyskusją. Rozpoczynający obrady wykład Ks. prof. dr hab. Łukasza Kamykowskiego (PAT) wprowadził uczestników w problematykę teologii religii, ukazując metodologiczne aspekty tej dziedziny (pojęcie, kwestia jej wyznaniowego charakteru). Dwa kolejne referaty: O. dr. hab. Ireneusza S. Ledwonia (KUL) i Ks. prof. dr. hab. Tadeusza Doli (UO) scharakteryzowały wiodące idee teologii pluralizmu religijnego i zaprezentowały ich krytyczną ocenę. Dopelnieniem tych analiz był referat Dr. Piotra Sikory (PAT) omawiający, w kontekście tejsze teologii, możliwość i zasady dialogu międzyreligijnego, uwzględniającego zarówno zachowanie tożsamości uczestników, jak i specyfiki stawianych przezeń wymogów.

Popołudniowa część spotkania skupiła się na relacji Kościoł – religie niechrześcijańskie. Profesor dr hab. Józef Kulisz SI (UKSW/PWT) w swoim referacie podjął kwestię zadań, które stoją przed chrześcijaństwem w jednoczącej się, a jednocześnie pluralistycznej religijnie Europie, zaś Ks. prof. dr hab. Jan Perszon (UMK) przedstawił współczesne ujęcie prawdy o jedyności i powszechności zbawczej Jezusa Chrystusa w kontekście religii pozachrześcijańskich.

Drugi dzień spotkania rozpoczął referat Ks. prof. dr. hab. Mariana Ru-seckiego (KUL), omawiający podstawową przesłankę teologii religii, jaką jest chrześcijańskie wyjaśnienie genezy religii, uprawniające do orzekania o nadprzyrodzonym (zbawczym) charakterze poszczególnych religii. Ostatnim z wystąpień był referat Ks. prof. dr. hab. Henryka Seweryniaka (UKSW), który poruszył zagadnienie sposobu integrowania traktatu *demonstratio religiosa* w wykładzie teologii fundamentalnej. Oprócz uwag natury metodologicznej Ks. Seweryniak przedstawił propozycje praktycznych rozwiązań w ramach wykładu kursorycznego.

Teksty zostały zamieszczone w tomiku według kolejności ich wygłoszenia. Ponieważ prelegenci występowali w blokach parami, stąd głosy w dyskusji podejmują problematykę poruszaną w obu wystąpieniach.

Druga część publikacji zawiera teksty poszerzające i uzupełniające tematykę spotkania. I tak wypowiedź Ks. dr. hab. Marka Skierkowskiego przedstawia genezę religii na podstawie *Katechizmu Kościoła Katolickiego*. Artykuł Ks. Krystiana Kałuży omawia tezę o trynitarnym charakterze chrześcijańskiej teologii religii wraz z koncepcjami jej realizacji. Tekst Ks. Przemysława Ćwieka jest pogłębionym spojrzeniem na jedną z istotnych tez pluralistycznej teologii religii Johna Hicka, jaką jest korzystanie z epistemologii Immanuela Kanta (rozdzielenie *noumen* – *fenomen*). Artykuł Ks. dr. Krzysztofa Kauchy zawiera kilka wskazówek dotyczących kształtowania relacji teologii religii i filozofii religii. Wypowiedź Ks. prof. dr. hab. Jerzego Cudy, stanowiąc rozwinięcie myśli poruszonej już w ramach dyskusji, poszerza perspektywę teologii religii o antropologiczną funkcję procesu rozpoznawania ostatecznej tożsamości człowieka. Artykuł Ks. dr. Grzegorza Dziewulskiego podejmuje zagadnienie racjonalności i prawdziwości religii. Dopełnienie tych głosów stanowi recenzja Ks. lic. Zbigniewa Chromego publikacji Hicka *Piąty wymiar* (*The Fifth*

Dimension: An Exploration of the Spiritual Realm). Artykuły tej części tomiku zostały zamieszczone w kolejności alfabetycznej autorów.

W części wstępnej czytelnik znajdzie dwie wypowiedzi gospodarza miejsca spotkania – Abp. dr. Władysława Ziółka, metropolity łódzkiego. Pierwsza z nich to homilia wygłoszona podczas mszy św. rozpoczynającej spotkanie. Ksiądz Arcybiskup wskazał w niej związek między powołaniem celnika Mateusza do grona Dwunastu (Mt 9, 9-13) z pytaniami współczesnych ludzi. Kompetentnej odpowiedzi na wiele z tych pytań oczekuje się właśnie od teologów fundamentalnych. Drugi tekst, wygłoszony z racji rozpoczęcia spotkania, przypomina zarówno o potrzebie uprawiania dziś chrześcijańskiej teologii religii, jak i o konieczności jej pastoralnego przełożenia.

W części wprowadzającej czytelnik znajdzie również kopie listów otrzymanych od Ojca Świętego Benedykta XVI z Sekretariatu Stanu oraz od Ks. Kard. Waltera Kaspra, przewodniczącego Papieskiej Rady ds. Popierania Jedności Chrześcijan. Są one odpowiedzią na przesłaną im, wraz z pozdrowieniami, informację o zjeździe Stowarzyszenia.

Zaprezentowane w niniejszym tomiku wystąpienia i wypowiedzi są miarodajnym stanowiskiem polskich teologów fundamentalnych w zakresie zagadnień teologii religii. Są one również ich znaczącym wkładem w pogłębienie tożsamości chrześcijańskiej w kontekście innych religii oraz wkładem w dojrzałe kształtowanie relacji między chrześcijanami i wyznawcami innych religii.

Ks. Grzegorz Dziewulski
Redaktor